

Tilsynsoppfølginga – kva veit vi om verknader av tilsyn?

Geir Sverre Braut

Helse Stavanger HF/Universitetet i Stavanger

Arbeids- og sosialdepartementet

Oslo, 14. november 2017

Statleg tilsyn

- Eit av mange verkemiddel for å følgja opp lovkrava
- **Kontrollmekanisme**
- Avgrensa høve til å overprøva skjønnet, jf. juridisk teori om «fritt skjønn» («forvaltningsskjønn»)
- Men tilsyn kan kombinerast f.eks. med behandling av klagar på forvaltningsvedtak, og då er skjønnsrommet ofte større
- Ingen nasjonal eller internasjonal samla tilnærming til dette emnet
- (St. meld. nr. 17 (2002-2003), St.meld. nr. 7 (2001-2002), Meld. St. 28 (2010 – 2011) m.fl.)

St.meld. nr. 7 (2001-2002)

Om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten

7.7.1

Særlig har departementet mottatt motforestillinger fra arbeidstakerorganisasjonene som også har stilt krav om at det blir foretatt en uavhengig gjennomgang av direktoratet. de ønsker en ekstern vurdering av hvordan direktoratet nå er organisert for å ivareta sitt myndighetsansvar.

Formål med tilsyn

- Tja, det er slett ikkje alltid like klårt
- Men alltid ei brikke i eit maktspele; utfordra av interessekonflikter
- **Rettstryggleik** for menneske og private verksemdar
- **Tillit** til tenesteytarane, både offentlege og i marknaden
- Grunnlag for **læring og kvalitetsutvikling**
- Tilsyn gir ofte godt innblikk i kor tenester og produkt sviktar

Interesseavveging og departementspragmatikk

Departementet tillater sildeoljefabrikkene i Stavanger og omegn under resten av sildesesongen 1945, men ikke ut over et tidsrom av 2 måneder framover, å bruke et ekstra skift i tida fra lørdag kl. 22 til søndag kl. 6 i den utstrekning dette viser seg påkrevd for å unngå at silda tar skade.

Kva er godt tilsyn?

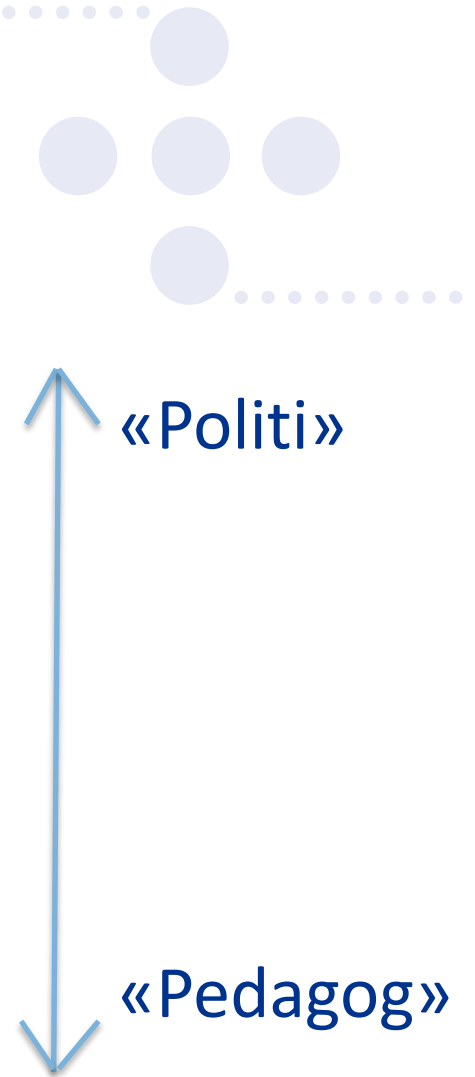
- **Føreseieleg**, ikkje vilkårleg
- God **operasjonalisering av rettskrav**, ikkje minst rettslege standardar og reglar som krev skjønnsvurderingar
 - *(Rettslege standardar konstituerer seg i praksisfeltet, ikkje primært i forvaltninga)*
- **Erfaringsbasert**
 - *”Tilsynssjangeren” – Funn / Norm / Vurdering*
- **Sporbart**, etterretteleg, helst også etterprøvbart
- **Tydeleg** på ansvarsforhold, t.d. når det gjeld rådgjeving
- og vera tydeleg når ein med ”tilsyn” i namnet på verksemda utfører andre forvaltningsoppgåver

Tilsynsstrategiar

- Avdekkja svikt?
- Synleggjera god praksis?
- Involvering av brukarar/aktørar?
- Involvering av verksemdene sjølve?

Tilsynsstrategiar

- Avdekkja svikt?
- Synleggjera god praksis?
- Involvering av brukarar/aktørar?
- Involvering av verksemdene sjølve?

Verkar då tilsyn?

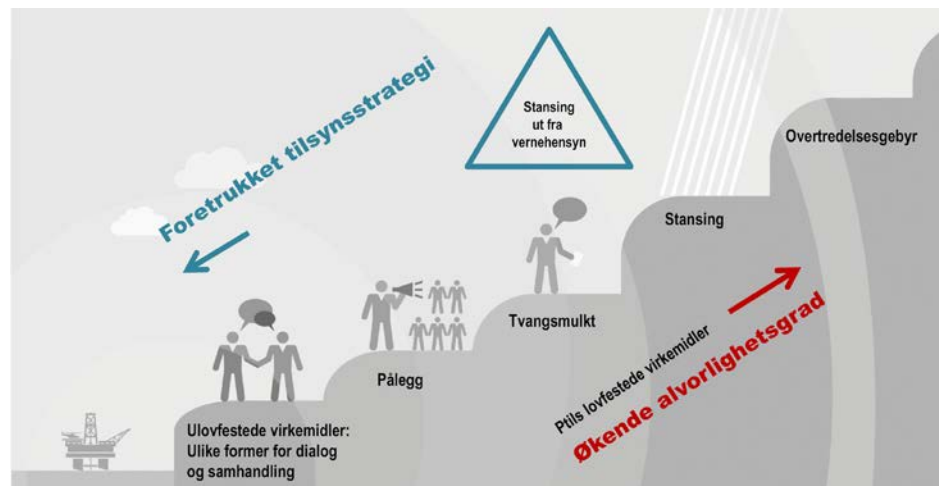
- Lite systematisk kunnskap, nasjonalt og internasjonalt
- Tilsynet kan verka berre ved at «det er der»
- Ofte god effekt der ein har gjennomført tilsyn
- Føresetnader:
 - **Forankra i linjeleiinga**
 - **Verksemda har kompetanse** til å følgja opp
 - Funna blir opplevde som relevante, og fagleg grunngitte
- Men **spreiingseffekten er tvilsam!**

Petroleumsverksemda då?

- Trepertssamarbeidet
- Truverde, tillit, transparens
- Risikonivå i norsk petroleumsvirksomhet (RNNP)
- Ansvars plassering
 - OBS lovgjevinga!
- Gradert verkemiddelbruk

Petroleumsverksemda då?

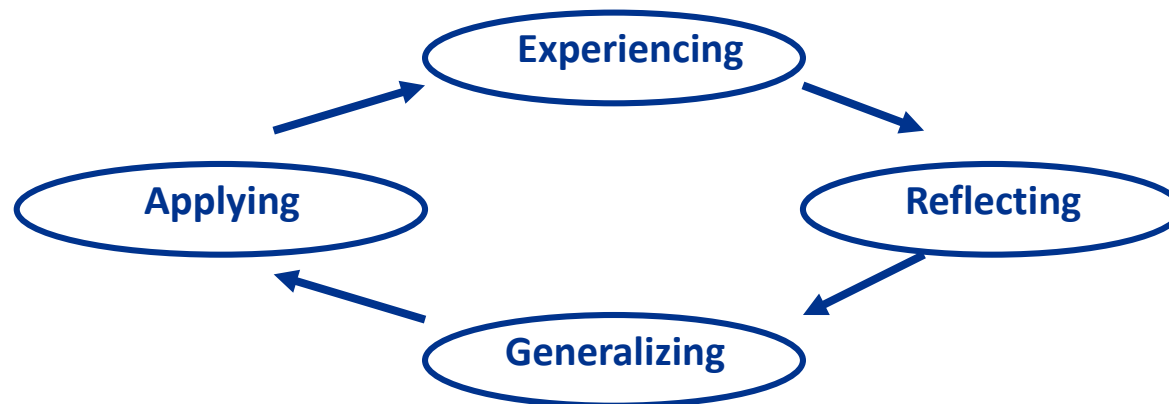
- Trepertssamarbeidet
- Truverde, tillit, transparens
- Risikonivå i norsk petroleumsvirksomhet (RNNP)
- Ansvars plassering
 - OBS lovgjevinga!
- Gradert verkemiddelbruk

Experiential learning (Kolb m.fl.)

The process through which the learner constructs knowledge, skill, and values through ***direct experience***

(Association for Experiential Education, cfr. Camille J. Bunting (2006))

It is the ***experience by itself that is basis for learning***
Then, what about ***indirect experience***?

Dersom målet er læring.....

.....er det rimeleg å leggja til grunn at formidlinga av erfaringane må:

- følgja hendinga **så raskt som mogeleg**,
- sikra **deltaking** frå dei som er/har vore innblanda,
- presentera ei **god forteljing** som dei aktuelle kan kjenna seg igjen i, gjerne gjennom bruk av multimodale tekstar,
- opna for å **snakka om uvisse**,
- opna for **spørsmål** utanfrå og innanfrå.

Og kor har vi då tilsyn?

- følgja hendinga **så raskt som mogeleg**, (**betre no enn før**)
- sikra **deltaking** frå dei som er/har vore innblanda, (**veldig avhengig av tilsynsmetode**)
- presentera ei **god forteljing** som dei aktuelle kan kjenna seg igjen i, gjerne gjennom bruk av multimodale tekstar (**ikkje så ofte?**)
- opna for å **snakka om uvisse** (**tilsyn må konkludera**)
- opna for **spørsmål** utanfrå og innanfrå (**varierende**)

Ulike tilsynskulturar?

- eller er det kanskje heller ulike «rapportkulturar»?
- Frå den dialogprega, «maksimalistiske», narrative, med juridisk ramme, som for eksempel denne (Rogaland 2016):
 - <http://ikarogaland.no/files/2015/06/Sauda-endeleg-tilsynsrapport-26-05-2016.pdf>
- Via den noko meir distanserte, konkluderande, ofte avviksorienterte, som desse:
 - http://www.ptil.no/getfile.php/1345817/Tilsyn%20p%C3%A5%20nettet/tilsynsrapporter%20pdf/2017_710%20tilsyn%20med%20COSL%20Drilling%20Europe_COSL%20Promoter.PDF
 - http://www.nokut.no/Documents/NOKUT/Artikkelbibliotek/Kunnskapsbasen/Rapporter/Akkreditering%20studier/2016/Realfagenes_didaktikk_master_H%C3%B8gskolen_i_Hedmark_2016.pdf
- Til den meir «minimalistiske», som kvitterer ut lovkrav, som denne:
 - <https://www.helsetilsynet.no/no/Tilsyn/Tilsynsrapporter/Aust-Agder/2015/Lillesand-kommune-beredskapsarbeid-2015/>

Ein mogeleg konklusjon

- Dersom det primære formålet er læring, så er **ikkje** tilsyn det beste verkemidlet.
- Men dersom ein gjennomfører tilsyn, t.d. av omsyn til rettstryggleiken, så vil **godt tilsyn skaffa fram masse kunnskap** om tenester og produkt.
- og det vil vera **sløsing dersom ein ikkje bruker denne kunnskapen** til læring.
- Tilsyn og god statleg myndigheitsutøving kan føra til: **Ansvarleggjering. Kontekstualisering. Spegling.**